

IGRA: ULOGA I ZNAČAJ

IGRA: ULOGA I ZNAČAJ - vaša razmišljanja

Koje zahteve treba da ispuni „dobra,
igračka???

Koja je vaša omiljena igračka iz detinjstva?

- Da li je ona ispunjavala kriterijume dobre igračke?
- Na koji deo razvoja je posebno uticala?
- Imate li je još uvek?
- Da li biste svom detetu dopustili da se igra tom igračkom i zašto?

Vrste dečjih igara?

- Funkcionalne
- Konstruktivne
- Igre pretvaranja, „kao da“ igre
- Igre sa pravilima

- *Funkcionalne igre se pojavljuju veoma rano i one preovlađuju u periodu novorođenčeta i ranom predškolskom uzrastu. To su prve igre koje se kod deteta pojavljuju kada voljno aktiviranje pojedinih funkcija izaziva detetovo zadovoljstvo. Dete nastoji da takve igre ponavlja, a one doprinose daljem razvoju igrom aktiviranih funkcija. Veoma rano, dete nastoji da odraslog uključi u „igrovni dijalog”, a oko šestog meseca, dete se više i razdraganije igra kada ga neko posmatra. Između 8. i 12. meseca, postojeće funkcionalne igre se nastavljaju i javljaju se nove (brbljanje, sisanje prsta, razgledanje predmeta, njihanje).*

- *Konstruktivna igra se javlja već u trećoj godini, a najzastupljenija je oko šeste godine deteta. Primeri stvaralačkih igara su crtanje, gradnja, izrada predmeta od gline, plastelina i sličnih materijala, šivenje, pravljenje igraćaka od papira, itd. Stvaralačke igre se razlikuju od ostalih igara po tome što je detetu stalo do uspeha.*

- *Igre pretvaranja („kao da’’) veoma su značajne u proučavanjima uloge igre u dečijem razvoju, jer porast učestalosti i složenosti ove vrste igara povoljno utiče na detetov i saznavni i socijalni razvoj.*

- U uzrastu između 6. i 7. godine dominantno je igranje *igara s pravilima*. Karakteristika igara s pravilima je da deca kod njih treba da prepoznaju, prihvate i podrede se unapred određenim, dogovorenim i prihvaćenim pravilima. Ova vrsta igara pojavljuje se već od treće godine nadalje, ali je dominantna u pripremnom predškolskom uzrastu.

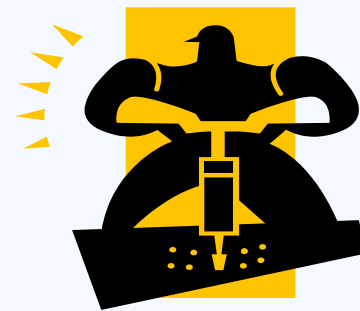
Vrsta igre	Opis	Primer
Funkcionalna igra	Jednostavni mišićni pokreti koji se ponavljaju sa predmetima ili bez njih. Dete koristi, isprobava i tako razvija svoje sposobnosti (funkcije).	drmanje zvečke skakanje gore-dole
Konstruktivna igra	Baratanje predmetima sa namerom da se od njih nešto stvori (napravi).	pravljenje kule od kocaka; pravljenje vozića od žetona
Igra pretvaranja	Upotreba predmeta ili ljudi kao simbola za nešto što inače nisu.	pretvaranje da je čep šoljica za kafu; igranje Betmena sa drugovima
Igra sa pravilima	Igranje igara sa unapred poznatim pravilima i ograničenjima.	<i>Čoveče, ne juti se;</i> domine; žmurke

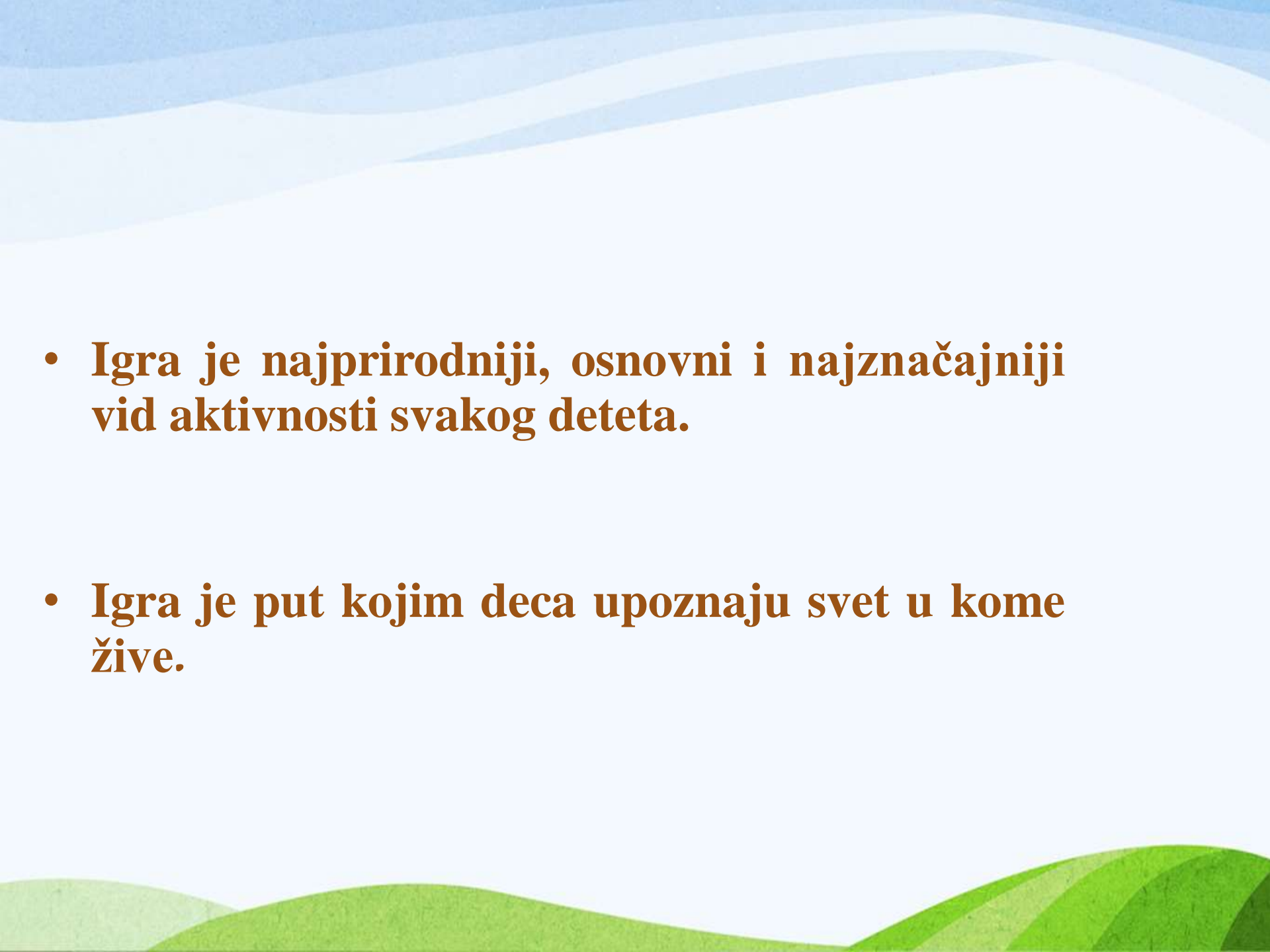
IGRA, značaj, uloga u razvoju, vrste igara

Igra je vaspitno, obrazovno i terapijsko sredstvo!!!

Zašto???

-
- **Igra je najprirodniji, osnovni i najznačajniji vid aktivnosti svakog deteta.**
 - **Igra je put kojim deca upoznaju svet u kome žive.**

OSNOVNE KARAKTERISTIKE IGRE

- Kada govorimo o dečijoj igri, to je aktivnost koja je u isto vreme i igra i rad, jer igra utiče na sve aspekte razvoja deteta – senzomotorni, kognitivni (opažanje, učenje, pamćenje, mišljenje, inteligencija), emocionalni, moralni, socijalni, kao i na razvoj govora.
- **Aktivnost deteta u igri izraz je psihofizičkih potreba deteta, emocionalnih stanja i socijalnih težnji.**
- **Igra je prirodni put za upoznavanje sredine u kojoj živi i društvenog i prirodnog okruženja uopšte.**
- **Igra je izraz težnje deteta da aktivno učestvuje u sredini u kojoj živi i to ostvaruje kroz igru.**

OSNOVNE KARAKTERISTIKE IGRE

- *U igri se ogleda dečija sklonost ka podražavanju i oponašanju dragih osoba, zanimljivih radnji i poslova koje dete vidi oko sebe. U tom procesu dete otkriva svoj odnos i stav prema onome što ga okružuje.*
- **Dečija igra je zapravo PROCES UČENJA**
- *Vrednost igre je najviše prepoznata na polju podsticanja motivacije i interesovanja kod deteta. Deci u igri nikada ne može da bude dosadno. Igra i dosada se isključuju međusobno. Kada mu je dosadno, dete spontano kreira igrovnu aktivnost, bez obzira na ambijent i vreme.*

- *Pri kreiranju predškolskih programa igranje se postavlja kao glavni didaktički princip.*
- *Savremena saznanja u pedagogiji utiču na to da se predškolska ustanova posmatra kao mesto od izuzetnog značaja za rani razvoj (gde deca provode veliki deo svog vremena). Akcenat je pri tome na igri i razvoju, pa tek potom na akademskim postignućima koja se detetu propisuju u vidu ciljeva i ishoda obrazovanja (što je odlika škole).*
- *U vrtiću, kao i u porodičnom okruženju uostalom, suština je uspostaviti balans između autentične igre i njenog preterane pedagogizacije koja može suvišnim obrazovnim, didaktičkim uticajem uništiti njenu čar i razvojni potencijal.*

Vaspitači i roditelji kao učesnici u igri

- Za roditelje može da bude od značaja da primenjuju neke od modela igranja sa decom koji koriste vaspitači u vrtiću. Zadatak vaspitača (kao uostalom i svakog roditelja) jeste da se između ostalog igra. Preciznije, da neguje igru kod dece.
- Da bi to uspešno radio mora i sam da se igra. U spontanim igrama najbolje je kada je prisustvo odraslog (vaspitača) indirektno i da se ostvaruje kroz pripremu materijala za igru i blago vođenje igrovne situacije. Previše nametljivo učešće odraslog u igri (kontrola sadržaja, aktivnosti, igrovnog okvira uopšte) uvek izaziva povlačenje dece iz takve igre i traženje autentičnih situacija za razmenu sa vršnjacima.

"Svaki put kada dodamo još jedan sat vremenu koje deca moraju da provedu u školi ili radeći domaći, svaki put kada ih prisiljavamo ili ubeđujemo da se posvete još jednoj vanškolskoj aktivnosti koju organizuju odrasli - mi im uskraćujemo mogućnost da se igraju, istražuju, razmišljaju, da osete zadovoljstva i iskušenja samostalnosti".

ZADATAK IGRE

- **vežbanje i razvijanje psihofizičke i fizičke snage i sposobnosti;**
- **sticanje saznanja sveta oko sebe;**
- **bogaćenje emocionalnog života**
- **formiranje i razvijanje voljnih osobina;**
- **sticanje predstava i formiranje pojmova iz okruženja;**
- **bogaćenje rečnika**

CILJ IGRE

- *Svestran razvoj dečije ličnosti;*
- formiranje novih psihofizioloških sposobnosti i adekvatnih navika;
- formiranje adekvatnog i pozitivnog ponašanja;
- korekcija negativnih crta ličnosti deteta;
- korekcija negativnih navika;
- korekcija pogrešno stečenih predstava;
- razvoj fizičkih, kognitivnih i govornih sposobnosti, a takođe razvoj moralnih i estetskih kvaliteta

- Igra utiče na koncentraciju deteta, produžuje njegovu pažnju, formira i razvija njegovo mišljenje, razvija pamćenje, maštu i stvaralačku sposobnost.
- Igra formira dečija interesovanja, dečiji karakter, istrajnost, strpljenje i inicijativu.
- Igra utiče na međusobno zbližavanje dece, ona ih socijalizuje, udružuje ih na osnovu zajedničkih interesovanja i upućuje ih da vode računa jedni o drugima.

PERIODIZACIJA DEČIJE IGRE

- Do 18. meseci

Dete u ovom periodu upoznaje svet oko sebe putem čula i manipulacije objektima. Zbog toga su osnovni kanali informacija upravo miris, vid, sluh, ukus i dodir, pa bi igračke trebale da stimulišu ovaj vid spoznaje.

Najadekvatnije igračke na ovom uzrastu su šarene, različitih tekstura i oblika, i najčešće stvaraju neke zvukove – zvečke, nesalomiva ogledala, celofan za pakovanje poklona, a preporučuje se i izlaganje deteta različitim mirisima i ukusima. Kako dete uči da puzi i hoda, dijamazon igara se proširuje na slaganje velikih kocaka, prstenova, a kasnije i sortiranje oblika. Na ovaj način se razvijaju fine motorne veštine i uče se o odnosima među objektima. Takođe, kartonske ili platnene knjižice sa poznatim likovima podstiču prepoznavanje objekata i razvoj govora.

PERIODIZACIJA DEČIJE IGRE

- **Od 18 meseci do 3 godine**

U ovoj fazi razvija se govor, socioemocionalne reakcije i pogotovo motorne veštine. Igranje napolju, trčanje, skakanje i penjanje su ključni u razvoju krupne motorike. Igračke na sastavljanje, jednostavne puzzle i nezamenljive kockice podstiču detetovu radoznalost i uče ga o odnosima u svetu. Kako se u ovom periodu razvija i mašta, deca počinju da se igraju uloga, a kao podsticaj za razvoj kreativnosti nezaobilazan je plastelin i glina za modelovanje.

PERIODIZACIJA DEČIJE IGRE

- **Od 3 do 6 godina**

Sa razvojem memorije, procesiranja i rešavanja problema, u ovom periodu igre pretvaranja su na vrhuncu. Adekvatne igračke koje bi pospešile ovaj razvoj su sve one koje podstiču maštu i osmišljavanje scenarija: lutke, kostimi, životinje, kuhinjice, bolnički koferčići i slično. Naravno, neizostavne su knjige koje su iz domena detetovih interesovanja, društvene igre za razvoj osnovnih matematičkih veština, ali i biciklice i konopac za preskakanje. Materijali za crtanje i slikanje su dobrodošli u ovoj fazi razvoja.

PERIODIZACIJA DEČIJE IGRE

- **Od 6 do 9 godina**

Kada su savladala jezik i motorne veštine, deca teže daljem usavršavanju i uvežbavanju tih sposobnosti. Interesuju ih izazovi, na intelektualnom i fizičkom nivou. U centru pažnje su najčešće igre kartama, pogotovo one koje razvijaju strategiju, zahtevnije puzle, vožnja rolera, igre sa loptom i generalno raznorazni sportovi. Sada su njihova interesovanja mnogo definisanija, pa sve što je usko povezano sa njima podstiče radoznalost i unutrašnju motivaciju (enciklopedije, set za pravljenje nakita, mikroskop, globus..).

PERIODIZACIJA DEČIJE IGRE

- **Od 9 do 14 godina**

Socijalni razvoj je na vrhuncu u ovom stadijumu, što znači da se deca sve više okreću ka vršnjacima i najveći deo svog vremena provode upravo sa njima. Razvija se i sposobnost apstrakcije i viših misaonih procesa, što opet zahteva adekvatnu stimulaciju. Iako su u ovom razdoblju ukusi deteta pretežno pod uticajem vršnjačke grupe, pa se samim tim i igre svode na grupno okruženje – timski sport, društvene igre poput asocijacija, igre na računaru i sl., pojedinačna interesovanja su mnogo sofisticiranija i definisanija, pa su često muzika i knjige u primarnom fokusu.

STVARALAČKE IGRE

- U stvaralačkim igrama dete je slobodno u pogledu svojih aktivnosti, samo postavlja cilj, koji menja samo ili u dogovoru sa drugim učesnicima u igri.
- Ova igra pretežno primenjuju deca mlađeg predškolskog uzrasta.
- Dete se igra sa bilo kakvim materijalom, bez plana i cilja, a socijalni kontakt najčešće nije neophodan. Tek na kasnijem uzrastu dete određuje postavlja cilj i prema njemu usmerava svoju aktivnost.

IGRE SA PRAVILIMA

- **U igrama sa pravilima dete nije potpuno slobodno u izboru svojih aktivnosti i unapred je usmereno da sledi određeni tok u igri.**
- **Pravila određuju dečje radnje, koje se za vreme igre ne smeju menjati.**

Karakteristike igara sa pravilima

- **Dete se mora zainteresovati za ovu vrstu igara;**
- **Za ove igre neophodna je umna aktivnost: rešiti postavljeni zadatak, odrediti količinu, oblik ili boju;**
- **Zahtevaju od deteta: voljni napor, odvijaju se po određenim pravilima i redosledu, polaze od lakših ka sve težim rešenjima;**

Kako koristiti igru u nastavi?

- Jedna od ključnih tačaka jeste usredsređivanje na radoznalost dece. Da bi dete imalo priliku da inicira učenje, nastavnik mora ostati u pozadini, podržavajući prirodnu radoznalost deteta i nudeći korisne načine za istraživanje. Ovo se razlikuje od tradicionalnog modela nastave, gde nastavnik „deli” znanje i traži od učenika da nauči informacije (frontalni oblik nastave)
- Treba pružiti mogućnost deci da saraduju u grupama, kao i da međusobno podele razmišljanja nakon nekog iskustva, tako da dete može da uvidi šta je dobro funkcionisalo, a šta nije.
- Neuspeh tada nije negativna stvar, već samo još jedno iskustvo u učenju.

- Kreator nastave više nije samo učitelj, već su to i učenici.
- Didaktičke igre su kreativne, zabavne i potiču učenike na učenje. Primena didaktičkih igara u nastavi od učitelja zahteva stručnost, trud, rad, vreme i dobru organizaciju. Cilj igre mora biti jasno postavljen i ostvaren. Didaktička igra nije ostvarila svoju svrhu ako cilj nije postignut. Učitelji bi trebali učenicima pre didaktičke igre reći koji je njen cilj. U organizovanju didaktičkih igara je važno da se u obzir uzimaju interesi, potrebe i mogućnosti učenika, drugim rečima da didaktičke igre budu prilagođene učenicima.